

POSTANOWIENIE

Dnia 4 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o prawo do renty rodzinnej i renty socjalnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) przyznaje adwokat K. I. J. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w (...) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym,

3) nie obciąża odwołującego się kosztami procesu organu rentowego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 27 listopada 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującego się M. D. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 9 kwietnia 2019 r., oddalającego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału w R. z dnia 18 stycznia 2018 r., którymi odmówiono przyznania odwołującemu się prawa do renty rodzinnej oraz do renty socjalnej.

Odwołujący się M. D. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 27 listopada 2019 r., zaskarżając ten wyrok w punkcie I i zarzucając mu w tym zakresie naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, a także naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia, która stanowiła konsekwencję niewzięcia pod uwagę przez Sąd drugiej instancji istotnego dowodu w postaci orzeczeń lekarza orzecznika ZUS z 29 kwietnia 2004 r., 5 kwietnia 2005 r. i 27 marca 2006 r., potwierdzających całkowitą niezdolność skarżącego do pracy już w 2004 r. w sytuacji, gdy do około 2007 r. jednocześnie pobierał on naukę. Uwzględnienie tej okoliczności powodowałoby zaś, że skarżący spełniałby kryteria do uzyskania prawa do renty rodzinnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania

skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powołuje się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia, to w jego uzasadnieniu powinny znaleźć się odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga kasacyjna jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany obecnie wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Opiera się on na założeniu, zgodnie z którym Sąd drugiej instancji pominął istotną część zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwalającą na ustalenie, że skarżący już w 2004 r., a następnie w latach 2005-2006 był uznawany za całkowicie niezdolnego do pracy. Tymczasem okoliczność ta, wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, stanowiła element ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez Sąd pierwszej instancji, które zostały w pełni zaaprobowane przez Sąd Apelacyjny. Z ustaleń tych wynikało bowiem

jednoznacznie, że skarżący w latach 2004-2008 (do dnia 31 października 2008 r.) był uprawniony do renty socjalnej, a zatem musiał być uznawany w tym czasie za całkowicie niezdolnego do pracy, gdyż ten stopień niezdolności do pracy stanowi jedną z istotnych przesłanek prawa do wymienionego świadczenia określonych w art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Problem jednak w tym, że po dniu 31 października 2008 r. prawo skarżącego do renty socjalnej ustało (na skutek prawomocnej decyzji organu rentowego) właśnie z powodu nieuznania go za osobę nadal całkowicie niezdolną do pracy. Ponownie, jak również wynika z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, stał się on zaś całkowicie niezdolny do pracy dopiero w styczniu 2013 r., co sprawiło, że nabył prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a od 2017 r. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym, w związku z równoczesnym uznaniem go za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji. Opisane ustalenia oznaczały z kolei, że choć skarżący był całkowicie niezdolny do pracy już w 2004 r., to jednak niezdolność ta nie występowała u niego nieprzerwanie (także w latach 2008-2012). Okoliczność ta dała natomiast Sądom *meriti* podstawę do oceny, że nie spełnił on jednego z warunków prawa do renty rodzinnej wymienionych w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2007 r., I UK 353/06, LEX nr 898849 i powołane tam orzecznictwo), skoro stał się (ale dopiero po ponad czterech latach przerwy) całkowicie niezdolny do pracy w okresie niewymienionym w pkt 1 lub 2 tego przepisu (jego nauka w szkole trwała tylko do 2006 r.).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 4 ust. 2 i 3, § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, orzekł jak w sentencji postanowienia. Opierając się na podstawie art. 102 k.p.c., Sąd Najwyższy nie obciążył z kolei skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego organu rentowego.

